

Skolelærerforfatterne er nok hans Jævninge i Erfaring og Kundskab til Bøndernes Leven, men han staar højt over dem ved sin Evne til uden at lave Romantik at give sine Skildringer Kunstens Liv, at adle dem i Sprog og Tanke og vække Læserens Deltagelse for dem. Og maaske ser han Kærnen i det skildrede Liv klarere end Skolelærerforfatterne. Disses redelige og omhyggelige Skildringer kunde ikke blot trænge til en Kunst, der bragte Liv til deres tit utaalelige trædede Beretninger; de havde ogsaa godt af at blive befriede for de literære Gengangere, der spøger i dem. De staar ikke nær paa egne Ben som Pontoppidan. Og de kan ikke maale sig med ham som Kunstner.

Bogens Hændelser samler sig naturligvis om den unge Kapellan og hans Forhold til Menigheden og Provsten. Personerne er tegnede ædruelig og klart, hvad enten de er Bønder eller udenfor Bondestanden. Mindst heldig er maaske Kapellanden selv. Det er ogsaa vanskeligt at faa noget ud af ham; han er ikke en tydelig og fæstnet Karakter, men en Sjæl i Udvikling, vag og søgende, med stridige sociale Tendenser i sig og svajende modtagelig over for Omverdenen. Men Forf. har næppe formaaet at magte dette Stof saa fuldt, som han har ønsket. Kapellanden virker til Tider mindre paa Læseren, end han efter Forf.s Sigende gør paa de andre Personer. Men det er altid kedeligt at skulle dømme over Personerne paa Forfatterens Vidnesbyrd og ikke ud fra sin egen Erfaring.

Henning Jensen: Kapellanden (P. G. Philipsen).

Denne Fortælling er, som man kunde vente sig af Forf.s andre Arbejder, let og livlig skreven; Stoffet former sig nemt under hans Hænder, og Begivenhederne ruller rask frem. Mange af Bogens Enkeltheder vinder særlig Interesse ved, at de aabenbart stammer fra Iagttagelser, Forf. i sin Embedstid har haft Lejlighed til at gøre af Landsbypræsters og Bønders Liv. Men som Helhed har Bogen intet betydeligt Værd, i hvert Fald ikke som æstetisk Skrift. Det har næppe heller saa meget været Forf.s Maal kunstnerisk at danne Mennesker og skildre deres Skæbne som at føre Krig under Fortællingens Form. Han interesserer sig mindre for at søge til Bunds i Præstegaardens Beboeres Sjæleliv end for at vise, hvad Ulykker den indre Mission gør. Han hugger til denne Kirkeretning af et godt Hjerte uden at ænse, hvad Skade hans polemiske Tendens volder hans Fortælling. Og det hæver sig her som ellers at tjene to Herrer. Som Samfundsskildring kunde Bogen have Værdi, hvis den var fuldt af lide paa. Men man kan ikke afværge en vis Tvivl desangaaende. Ogsaa her virker Tendensen forrykkende. Og Digtningens Frihed leder til, at man tager sig det let med de virkelige Kendsgerninger. Det er rigtigt nok, at den indre Missions Helvedesprædikanter har adskillige Ulykker at svare til; mange Mennesker bliver skorhovede af Missionsens Dommedagspræken og ender i Selvmord eller Sindssyge. Men om Missionspræsterne ude paa Landet just har en saa overvældende Indflydelse, som Forf. tillægger sin Kapellan, føler man sig ikke forvisset om. Forf.s egen Standstendens synes her at have drevet ham lovlig vidt. Eller hans Frygt for Missionsens Magt har faaet ham til at male for sort. Det virkelige Forhold synes snarest at være, at Missionspræsten danner sig et Parti i Sognet eller sluges af et alt eksisterende Parti. Over for sig har dette Parti et mer eller mindre bevidst Modparti, der holdes løselig sammen af Uvilje mod Fanatismen, af et lysere og mere verdsligt Livssyn, af gammel personlig Uvilje, af Familienag og en Mængde andre Motiver, et Parti, der maaske aldrig træder aktivt op, men danner en sej Skranke for Missionsmændenes rørgige Enevoldslyster. En Præst, der tvinger alle ind under sig og rent tager Livet og Lyset fra sine Modstandere, saaledes som Hovedpersonen i Fortællingen, og tilmed i ganske kort Tid, træffer man vist knap i Jyllands mørkeste Egne. Dertil er den menneskelige Inerts for stor. Det tager sig mest ud som en romantisk Overdrivelse i Tendensens Interesse.

C. Markman: Poul Breinum. (F. H. Eibe).

Der er noget indtagende ved Hr. Markmans Bog, men lidt indsmigrende. Hans Skildringer har tit et vist gammeldags Præg; han gaar ikke af Vejen for romantagtige Virkemidler og kunde uden Skade være mere kræsen i Æmner og Stil. Værre er det, at hans Fortælling ikke er fast og afrundet i sin Bygning; han løber ofte let hen over vigtige Afsnit i sin Helts Liv, men dvaler længe ved uvassentlige Episoder og faar dem derhos ikke til at gøre det Indtryk, som han har villet frembringe. Hans Personer er heller ikke synderlig levende og særegne. Men han formaar desuagtet at holde sin Læser fangen. Han har Øjnene med sig og gør mange fortræffelige Iagttagelser, som andre overser. Hans Bedømmelse af Menneskene er frisk og selvstændig og udtales med godmodig Satire og haandfast Lune. Hans Fortælling kan falde noget bred, men Fortælleren selv

fængsler Interessen. Der er over ham en robust Sundhed, som det er et behageligt Særsyn at se i vore Dages Literatur; man er i hans Bog sammen med en Mand, der ikke er blind for, hvad haarde Kaar Verden kan give, men hverken dækker sit Øje og lukker sig inde eller klynker forsagt mod Fremtiden; han sætter Skulderen mod Livets Modgangsstrøm og raader andre til i Fællig at gøre det samme, og har den trostige og styrkende Forvisning, at saa kan vi nok lidt endnu.

N. M.

Et Hauch-Mindesmærke.

Det er just ikke ved at rejse Mindesmærker for vore store afdøde, at vi viser vor Taknemmelighed mod dem. Vi har et Dusin Statuer og Byster omkring i Hovedstaden og et andet Dusin omkring i det øvrige Land — naturligvis den evige Frederik den syvendes Statue ikke medregnet. Hvis en fremmed skal dømme om Antallet af vore udmærkede Mænd efter Mindesmærkerne, maa han snart faa en Fornemmelse af, at det ikke har været stort bevendt med fremragende Begavelse i vort Folk, eller at vi i hvert Fald ikke sætter saa megen Pris paa dem, at vi bryder os om at mindes dem. Der er saaledes i Aarens Løb gjort forskellige mislykkede Forsøg paa at faa sat nogle af vore ældre Digtere passende Mindetegn, som dog kunde bringe os til en Gang imellem at tænke paa dem, selv om vi sjælden eller aldrig læser noget af, hvad de har skrevet. Det sidste af den Slags Forsøg gjaldt Hauch, hvem man vilde rejse et beskedent Mindesmærke paa Hundredaarsdagen for hans Fødsel. I April 1890 sammentraadte en Komite, der udstedte Opfordring til Indsamling til et saadant Mindesmærke, og da man fik den for Sagen varmt interesserede Brygger Carl Jacobsen med i Komiteen, ansaa man Sagen for nogenlunde sikret. Ved Indsamlingen indkom et saa forholdsvis ringe Bøeløb, at Hr. Jacobsen mente, at skulde han tilskyde Resten, kunde han lige saa godt bekoste hele Mindesmærket selv. Dette har han nu gjort og foreløbig givet det Plads i Ny Carlsbergs Have. Det bestaar af Hauchs Portrætbyste i Bronze efter H. V. Bissens Original i Glyptoteket. Bysten er anbragt paa et Marmorfodstykke med Bronceanamenter, udført efter Prof. Dahlerups Udkast, et Arbejde der er præget af Kunstnerens ejendommelige Smag for det livfulde i Linjer og Flader. Byste og Fodstykke klæder hinanden.

Hauch-Komiteen henstiller nu til Bidragyderne til det oprindelige paatænkte Mindesmærke at lade en Marmorbyste efter Bissens Original udføre for de indkomne Penge og skænke den til Nationalmuseet paa Frederiksborg. De Bidragydere, der ikke bifalder denne Tanke, kan faa deres Bidrag tilbage ved Henvendelse til Komiteens Kassierer, Boghandler Carl Reitzel.

Hungersnøden i Rusland.

Hvor stor Udbredelse Hungersnøden har i Rusland, ses af foranstaaende Kort. Som dens væsentligste Aarsager nævnes: Udpinen af Jorden i Plovdybde — for liden Kvægavl, saa at der kun produceres en Fjerdedel af den nødvendige Gødning — Bøndernes totale Uvished paa Landbrugets Omraade og Arbejdskraftens Kostbarhed. Dertil kommer endvidere mange Hvile- og Helligdage, hvor der drikkes og ikke arbejdes, Ødselhed ved forskellige Lejligheder, f. Eks. Bryllup, hvor Bonden heller sælger sit sidste Kvæg end lider den Skam, at det skal siges om ham, at det Bryllup, han gør, er ringere end det, Naboen gjorde, samt fuldstændig Mangel paa økonomisk Begreb. Allerede i Efteraaret solgte eller fortærede Bønderne i mange Egne deres sidste Korn, som skulde have været gemt til Foraaret til Saakorn; derefter kom Turen til Kvæget, som solgtes for Spotpris (et Faar i Rubel — en Hest, der ellers koster 30 Rubler, 9 Rubler), fordi man ikke havde noget at give Dyrene at æde. Da Pengene var fortærede, stiftedes Laan, der ligeledes fortæredes, og nu skal Vinteren og Foraaret og Somren slides igennem, inden der atter er Udsigt til at faa Korn. Hvorledes dette skal lade sig gøre, er hartad ubegribeligt.

En Præst i Gouvernementet Kasan har givet en rødselsfuld Skildring af Tilstanden der. »Paa min Vandring gennem Landsbyen Naredey,« skriver han, »straf jeg i Løbet af en halv Time seksten Mennesker, der kæmpede med Døden. De fleste af dem havde ikke smagt Brød i de sidste otte Dage. De laa med indtaldne Kinder og matte eller feberglødende Øjne og havde næppe nok Kraft til at strække Haanden ud efter det Brød, jeg rakte dem. Rundt om foran Husene og paa Pladsen ved Kirken laa de i Grupper; nogle var ganske sløve og ligegyldige, andre raabte paa Brød, Brød! Alt, hvad der var spise-

ligt, var for længst fortæret. I Efteraaret havde man endnu Bær, Urter og Svampe. Da de hørte op, tørrede man Lindeblade, knuste dem og lavede en Slags Suppe deraf. I flere Uger var dette de utykkelige Hovedføde. Virkningen deraf udeblev ikke længe. Skrækkelige Sygdomme, især Tyfus, brød ud, og i en Kreds døde 47 Familier af 150.

For at raade Bod paa Nøden er der sammentraadt en Komite i St. Petersburg med Storfyrst-Tronfølgeren i Spidsen. Den har imidlertid faaet forholdsvis lidt ind. kun 300,000 Rubler. Grunden er rimeligvis den, at man aldrig kan være sikker paa, at Pengene kommer de nødvendige til gode. De store Summer, der er bevilgede af Statskassen til Afhjælpning af Nøden i visse Distrikter, er for en Del forsvundne imellem Embedsmændenes Hænder. Mere praktisk er den Fremgangsmaade, som Leo Tolstoj og hans Familie bruger. De har indrettet billige Spisehuse, hvorfra der ogsaa uddeles Mad gratis til Oldinge, Børn og andre ikke arbejdsdygtige. Foreningen »Det røde Kors« arbejder ligeledes paa Lindring af Nøden og anvender alle de Penge, der tilsendes den, i dette Øjemed. Men foreløbig synes det hele at være ganske uoverkommeligt.

Nr. 19.

Forbogstaverne læste ovenfra og nedad danner Navnet paa en By i Jylland, Endebogstaverne læste nedentru og opad, Navnet paa en By i Finland.

- 1) En By i Jylland.
- 2) En Biflod til Donau.
- 3) En af de ostindiske Øer.
- 4) En Flod i Asien.
- 5) En Hovedgade i Paris.
- 6) En By i Skotland.

Nikolaj.

Nr. 20.

En Meteorolog iagttag en Gang det mærkværdige Fænomen, at Termometret et Aar fra 1. til 10. Juli daglig steg 1/2 Grad og at det aritmetiske Gennemsnit for disse 10 forskellige Termometerhøjder var + 20 1/4 Grad. Hvor mange Grader viste Termometret den 1. Juli og hvor mange den 10. Juli?

X.

Nr. 21.

I Felterne af ovenstaaende Figur skal Tallene 1—21 indføres, saaledes at Summen af hver tre Felter nedad eller paa Kryds udgør 33.

X.

Vejrforholdene paa Landbohøjskolen

fra den 24. Decbr. til den 6. Januar 1892 inkl.

Dato	Middelvarme Cels.	Højeste Varme Cels.	Laveste Varme Cels.	Fuglighedsgrad Kl. 8 i pCt.	Lufttryk Millimeter	Regnhøjde Millimeter
24	0,43	0,8	1,4	96	772	0,0
25	0,43	1,6	1,2	88	765	0,0
26	1,97	2,8	1,5	96	763	0,0
27	2,83	4,0	1,4	100	763	1,5
28	2,10	3,6	0,0	97	762	0,0
29	2,30	3,4	0,2	93	760	5,5
30	1,67	2,6	0,0	93	749	3,6
31	3,10	5,0	0,5	100	743	9,9
1	1,08	2,8	1,6	93	740	0,0
2	1,95	5,0	0,0	92	757	1,6
3	1,21	3,0	0,2	88	745	1,5
4	1,35	1,0	7,2	89	745	0,0
5	0,08	2,0	2,5	59	753	7,2
6	1,08	1,0	3,0	92	735	0,0
7	0,08	1,8	1,6	88	732	0,0
8	1,21	0,3	5,2	92	742	0,3
9	0,61	1,0	2,0	96	752	0,2
10	0,88	1,4	0,2	89	751	4,1
11	0,41	0,2	7,0	100	753	0,0
12	2,65	1,0	7,2	88	751	0,8
13	6,35	3,0	11,0	84	753	0,0

Ann. Lufttrykket bestemmes ved Aflesning Kl. 8 Morgen. Døgnet regnes fra 8—8 Morgen. — 5 Gr. C. = 4 Gr. R. — 100 Millm. = omtrent 46 danske Linjer.

Indhold.

Tekst: General Kauffmann, af ——. Havana, af Laurids Bruun. — Indfald og Udfald. — Professor Erslev, af Arthur Feddersen. — Paa Flugt, af Gulo Hesth. — Villa Achelleion. — Teatrene: Vildanden — Tusend og en Nat, af E. Skram. — Literatur. Muld. — Kapellanden, af N. M. — Til Billederne. — Astroonomisk Oversigt, af K. M. — Tankesport. — Vejrforhold. — Bekendtgørelser. Billeder: General Kauffmann. — Prof. Edv. Erslev. — Et Hauch-Mindesmærke, af H. V. Bissen og V. Dahlerup. — Billeder fra Villa Achelleion. — Kort over Hungersnøden i Rusland. — Drilleri, af Karlovzsky.

Redigeret af M. Galschiet.